

Наслов

Кени Рајт

Главни саветник за пројекте, Дански завод за патенте и жигове

Симпозијум о кривотворењу и пиратерији на интернету

Током претходне две године у Републици Србији је, уз помоћ експерата из Данске и Уједињеног Краљевства, имплементиран Твининг пројекат Европске уније под називом „Спровођење права интелектуалне својине“. На дан затварања пројекта 22. јануара 2016. у Хотелу Зира одржан је и симпозијум „Будући изазови у области интелектуалне својине на Интернету“. Циљ симпозијума био је да охрабри институције за спровођење права као и носиоце права интелектуалне својине да дају свој допринос подизању свести о кривотворењу и пиратерији, у односу на тренутне и будуће изазове коришћењем online медија.

Симпозијуму је присуствовало преко 60 учесника из релевантних институција као и носиоца права, док су предавачи били експерти из Опсерваторије Европске Уније за повреде права интелектуалне својине, Нордијске групе за заштиту садржаја (STOP NORDIC), Трејдинг стандарда из Уједињеног Краљевства, регионални представник компаније NIKE и представници филмске индустрије из Србије.

Говорници су представили основне технике које повредиоци права користе како би нелегално дистрибуирали кривотворене и пиратске производе којима се повређују права интелектуалне својине путем интернета и тиме зарађују огромну материјалну корист на штету носиоца права. За ове сврхе се користе различити вебсајтови, као и друштвене мреже попут Твитера и Фејсбука. Предавачи су дали преглед напредних техника које повредиоци права користе како би увећали своје профите и сакрили своју мрежу дистрибуције од органа надлежних за спровођење права. Технике укључују организовано преусмеравање интернет саобраћаја, злоћудне софтвере у виду реклама, крађу сигнала, скривање рекламних садржаја у пикселима невидљивим голим оком (познатије као „Pixel Stuffing“), постављање више рекламних садржаја са само једним видљивим садржајем („ad stacking“), преварна имена домена као и коришћење позадинске скривене мреже Darknet којој се може приступи посебним програмима као што је „Tor“.

Говорници су нагласили да је насупротив општеприхваћеној перцепцији јавности организовани

криминал у позадини интернет кривотворења и пиратерије, јер су нелегалне зараде огромне док су ризици да се кривотворитељи „ухвате“ на делу мали. Такође, организације или лица која се баве овом врстом криминала су најчешће лоцирани ван земље потрошача док су и токови новца прекогранични.

Иако су технике криминалаца у овој области напредовале, и поред тешкоћа за откривање ових нелегалних радњи могуће је користити традиционалне истраживачке технике органа за спровођење права за идентификацију и предузимање мера против лица која стоје иза ових криминалних радњи на интернету. Како би се појава интернет кривотворења и пиратерије сузбила, захтева се и политичка воља, средства и подизање свести јавности о овом проблему.

Анализа упитника који су дистрибуирани учесницима на почетку и на крају симпозијума показала је да је 60% учесника пре самог догађаја сматрало да је организовани криминал позадина Интернет кривотворења и пиратерије, док се након излагања говорника тај проценат попео на 95%. ■

Интервју

Успешна подршка ЕУ унапређењу спровођења права интелектуалне својине у Србији

Почетком 2016. године успешно је завршен двогодишњи Твининг пројекат којим је Европска унија, преко Данског завода за патенте и жигове и организације Trading Standards North West из Велике Британије, помогла у преношењу европских искустава у праксу српских институција надлежних за спровођење права интелектуалне својине.

Поред препорука за унапређење правног оквира за спровођење права интелектуалне својине, урађена је анализа кривотворења и пиратерије у Србији која указује на главне трендове и потенцијалне опасности од производње, дистрибуције и продаје кривотворене робе.

За кориснике овог твининг пројекта организована је свеобухватна и интензивна едукација према програму прилагођеном потребама Тржишне инспекције, Управе царина, Министарства унутрашњих послова и Тужилаштва, уз активно учешће Завода за интелектуалну својину. Око 800 полазника из свих наведених институција завршило је одговарајуће обуке, укључујући 410 тржишних инспектора. Програм едукације био је фокусиран на примењене праксе и методе ефикасне борбе против кривотворења. Едукација је обухватила и истраге на интернету као и коришћење софтвера ИНЕС плус, који је урађен уз подршку овог пројекта у складу са захтевима и потребама Тржишне инспекције за унапређење база података о спроведеним активностима и предузетим мерама у области спровођења права интелектуалне својине. Специфичан вид обуке организован је за тренере у Тржишној инспекцији. Селектовано је 10 тржишних инспектора који су завршили обуку за преношење стечених знања својим колегама. Већ током трајања пројекта, наведени начин организовања обука кроз практичан рад на терену показао је примењивост новог приступа у

Вера Деспотовић, Сектор тржишне инспекције
Министарство трговине, туризма и телекомуникација

вези са организацијом и спровођењем контрола. У будућности, то би требало да олакша идентификацију повреда права интелектуалне својине и убрза поступак од тренутка предузимања привремене мере у односу на робу која је под сумњом да повређује права интелектуалне својине до коначног одузимања и уништења кривотворене и пиратске робе, уз обезбеђене доказе о поступању са том робом, као и других доказа релевантних за спречавање кривотворења. Урађене су процедуре за одузимање, складиштење и уништавање кривотворене робе, као и смернице за поступање са опасном робом које су омогућиле коришћење машина набављених за потребе Тржишне инспекције и Управе царина у сврху уништавања кривотворене и пиратске робе.

Посебан вид подршке овог пројекта представља платформа за координацију рада надлежних органа у овој области преко основаног Координационог тела. Уз стручну и административну подршку Завода за интелектуалну својину, Координационо тело је започело обједињавање активности на изради новог стратешког документа, као и на координираном приступу у припреми и спровођењу кампања намењених подизању свести о штетности кривотворења и другим активностима које захтевају координирани приступ у спровођењу права интелектуалне својине. ■

Институционални оквир за развој треће мисије универзитета у Србији (www.if4tm.kg.ac.rs)

У савременом развоју друштва заснованог на знању, универзитети имају све значајнију улогу у постизању економског раста и друштвеног развоја. Традиционалне мисије институција за високо образовање се поред образовања и истраживања проширују и са трећом мисијом која би олакшала њихово ангажовање и интеракцију са индустријом и друштвом.

У октобру 2015. године је започела реализација пројекта IF4TM у оквиру Ерасмус плус програма Европске уније чији је примарни циљ развој треће мисије универзитета у Србији. Пројекат ће трајати до октобра 2018. године и реализује га конзорцијум

од 18 партнера из Србије, Словеније, Велике Британије, Аустрије, Португалије и Италије. Поред пет универзитета из земаља Европске уније, пројекат реализује и шест универзитета из Србије и то: Универзитет Крагујевац, који је координатор пројекта, Универзитети Београд, Нови Сад, Ниш, Нови Пазар и Метрополитен. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Завод за интелектуалну својину Републике Србије су такође партнери на пројекту, као и бизнис инкубатори из Крагујевца, Београда и Новог Сада, Висока школа струковних студија из Зрењанина, те једно предузеће.

Трећу мисију универзитета чине три стуба развоја:

- трансфер технологија и иновације,
- континуирано учење и
- друштвено одговорно понашање универзитета.

Успостављање институционалног оквира за развој треће мисије универзитета у Србији подразумева да се на националном нивоу кроз законе и стратегије, и институционалном универзитетском нивоу кроз правилнике и остала правна акта, унапреде пре

Проф. Весна Мандић, координатор пројекта
Универзитет у Крагујевцу

свега аспекти управљања интелектуалном својином у академском окружењу, иновативна делатност, процеси трансфера знања, комерцијализација технологија, као и да се подстакне креативност и предузетништво код студената и младих истраживача.

Осим унапређења закона и стратегија у релевантним областима за успостављање институционалног оквира за трећу мисију универзитета, у циљу мотивисања професора, истраживача и студената, њиховог већег укључивања у иновативне и активности трансфера знања, активности на пројекту су усмерене на развој и реализацију:

- циљаних обука за јачање капацитета професора, истраживача и студената, посебно у областима управљања интелектуалном својином, развоја иновација и трансфера знања, у сарадњи са Заводом за интелектуалну својину;
- програма за подизање нивоа технолошке спремности истраживања (TRL), кроз развој и имплементацију програма за проверу концепта (Proof of Concept);
- универзитетских иновативних платформи за управљање иновацијама на седам високошколских институција у Србији;
- годишњих националних такмичења за најбољу студентску идеју;
- препорука факултетима за унапређење студијских модула увођењем тема које се односе на предузетништво, иновације и управљање интелектуалном својином и сл;
- пет креативних центара у Србији за развој креативности и предузетничког духа код младих, као и промоцију науке и иновација;
- сарадње са европским институцијама кроз бројне мобилности у оквиру пројекта, пре свега са партнерским институцијама.

Синиша Тешић,

Кластер социјалног предузетништва Војводине - КАСПЕВ

КАСПЕВ - пример одговорног пословања и приступа интелектуалној својини

Кластер социјалног предузетништва Војводине (КАСПЕВ) је удружење друштвено одговорних малих и средњих предузећа која послују по принципима социјалног предузетништва, образовних институција и осталих учесника у области социјалног предузетништва.

КАСПЕВ је основан 2016. године. Чланице КАСПЕВ-а запошљавању око 250 особа са инвалидитетом што представља преко 50% од укупног броја запослених у свим чланицама КАСПЕВ-а. Поред тога, чланице КАСПЕВ-а су успешне компаније које друштвено одговорно послују и запошљавају особе са инвалидитетом, али теже да буду конкурентни и иновативни у својим делатностима.

КАСПЕВ је основан ради боље повезаности привреде, институција које се баве едукацијом и истраживањем и осталих учесника у области социјалног предузетништва у циљу:

- повећања броја запослених особа са инвалидитетом на територији Војводине и шире,
- побољшања и подизања свести о значају социјалног предузетништва,
- повећања конкурентности и иновативности у области социјалног предузетништва.

Иницијатор оснивања КАСПЕВ-а је привредно друштво Гепард ВИС из Новог Сада, компанија која запошљава особе са инвалидитетом и послује по принципима социјалног предузетништва. Због специфичности делатности, оснивачи КАСПЕВ-а су приликом разраде идеје о оснивању препознали потребу и значај да креирају обележје КАСПЕВ-а. Након израде жига због додатне вредности и препознатљивости кластера који ће бити основан, оснивачи су донели одлуку да заштите жиг у Заводу за интелектуалну својину Србије.

Услед нестандартне делатности, КАСПЕВ-у су битну улогу и велику помоћ приликом пријаве за заштиту жига пружили запослени у Заводу за интелектуалну својину. Пријава за жиг од стране оснивача КАСПЕВ-а је поднета у новембру 2015 године.

Данас, када је КАСПЕВ, као први кластер социјалног предузетништва у Србији почео са радом, у свакодневној пословној кореспонденцији користи знак за који је поднет захтев за заштиту жигом. Досадашња искуства показују да је заштита жига била добар корак, посебно пошто је урађена пре оснивања КАСПЕВ-а.

Дејвид Боуви: финансијске иновације у области интелектуалне својине

Глам рок, екстравагантни стајлинг, величанствени оперски комади у којима се ванземаљци спуштају на Земљу... и хартије од вредности обезбеђене активом.

Бескрајна енергија Дејвида Боувија за креативно стваралаштво и музичке иновације привлачила је светску славу, док је сам Боуви постао један од најцењенијих извођача своје генерације. Међутим, много мање се знало о његовој пионерској улози у коришћењу система интелектуалне својине.

међутим, није била доступна свим ствараоцима, будући да многи од њих нису располагали правима над својим делима па би обезбеђивање будућих накнада било тешко, или сами ствараоци нису имали приступ тржишту из других разлога, истиче Мишел Вудс, директор Одсека за ауторска права из Светске организације за интелектуалну својину. Због тога Светска организација за интелектуалну својину улаже велике напоре да помогне ствараоцима широм света да повећају своје приходе на различите начине.

Сликано од стране Тијери Ермана, преузето са сајта Flickr.com (CC BY 2.0)

Боуви је 1997. године продао своје обвезнице (тзв. „Боувијеве обвезнице“ – енгл. „Bowie Bonds“) за износ од 55 милиона америчких долара. Ове хартије од вредности су биле обезбеђене са 25 Боувијевих албума снимљених пре 1990. године и исплаћивале су 7,9% годишње. Као разлог за то, Боуви је у проспекту „Боувијевих обвезница“ навео да је желео да обезбеди већи прилив него што је то било могуће од нових дистрибуционих уговора са издавачима, као и да откупи издавачка права за неке песме које су биле у власништву бившег менаџера и да инвестира у фирме које послују на интернету. „Ово представља креативну, пионерску употребу система ауторских права, која,

„Боувијеве обвезнице“

„Боувијеве обвезнице“ представљају прве од многих финансијских инструмената који помажу ствараоцима да повећају своје приходе, а који су потом користили и Џејмс Браун, Марвин Геј и други. Обвезнице су уметницима омогућиле да моментално уновче свој рад и унапред добију улагање за даљу диверсификацију њихових портфолија или за неке друге намене. Овакви аранжмани се и даље користе у креативном сектору. Скорашњи пример је обезбеђивање (сенјуритизација) портфолија од 700 филмова компаније Miramax у вредности од 250 милиона америчких долара 2014.

године, у циљу финансијске подршке њихових нових телевизијских и филмских подухвата.

Бернска конвенција и Пекиншки споразум

Важећи споразуми под окриљем Светске организације за интелектуалну својину, укључујући и Бернску конвенцију, пружају оквир за уновчавање креација стваралаца. Земље чланице Светске организације за интелектуалну својину раде на стварању нових начина за омогућавање користи ствараоцима. Оне су 24. јуна 2012. године усвојиле Пекиншки споразум о аудиовизуелним извођењима којим се омогућава ствараоцима да остваре четири врсте економских права на основу својих аудиовизуелних извођења: право на репродукцију, дистрибуцију, изнајмљивање и пуштање дела у јавност на други начин. Овим споразумом се извођачима такође дају морална права. Споразум обухвата и музичка извођења која су садржана у аудиовизуелним делима попут филмова и телевизијских програма. Споразум ће ступити на снагу након ратификације од стране барем 30 квалификованих чланица, односно још двадесет закључно са почетком 2016. године.

Боуви је предвидео способности интернета да промени начине за дистрибуцију дела аутора, укључујући и незаконито преузимање дела. Агенције за рејтинг су напослетку умањиле рејтинг „Боувијевих обвезница“, будући да су илегална преузимања путем торента постала популарна почетком новог миленијума, умањујући тиме приходе стваралаца.

Стриминг садржаја

Са развојем услуга стриминга, које пружају Netflix, Amazon Prime, Spotify, Apple Music и други, ствараоцима је све доступнији нови дистрибуциони вектор. Светска организација за интелектуалну својину пружа подршку уметницима током ове технолошке транзиције. Штавише, Светски дан интелектуалне својине који се обележава у априлу месецу биће посвећен могућностима и изазовима развоја глобалног тржишта дигиталног садржаја, док ће неколико дана пре тога бити одржана важна конференција у просторијама Светске организације за интелектуалну својину у Женеви.

Едукативно-информативни центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Изложба "Дворана славних европских проналазача"

У просторијама Историјског музеја Србије су од 16. новембра 2015. године до 20. фебруара 2016. године, у оквиру прославе 95 година заштите интелектуалне својине у Србији, били изложени експонати финалиста и добитника престижне награде за најбољег европског проналазача.

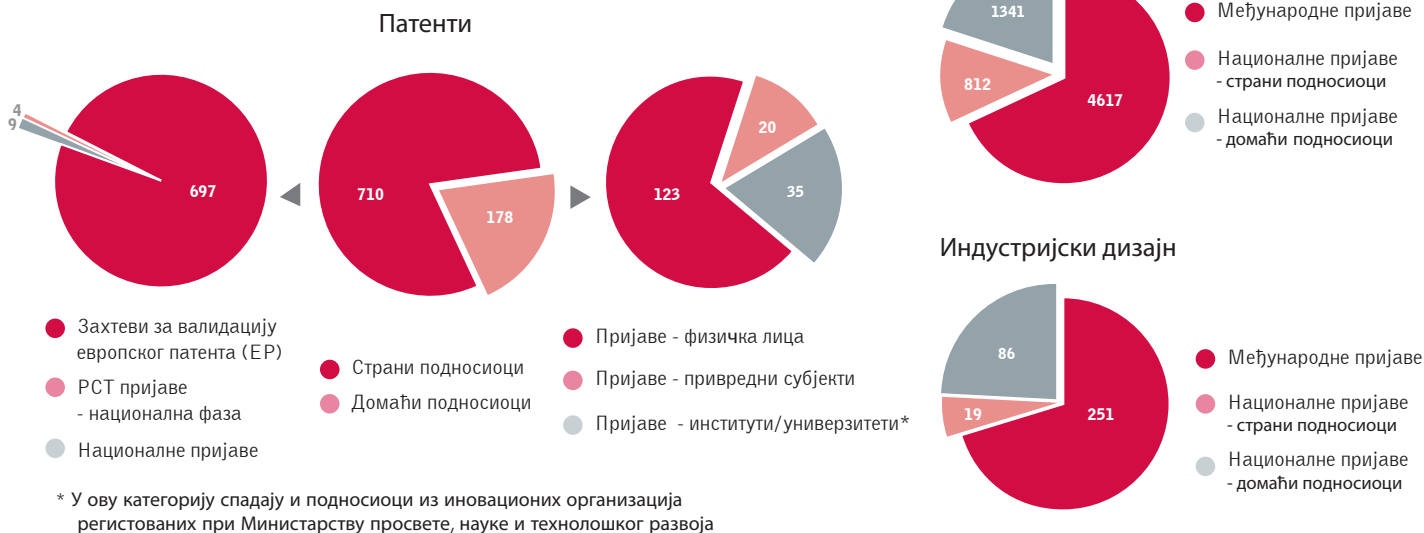
Изложбу „Дворана славних европских проналазача“, која је организована уз подршку Европског завода за патенте, видело је 15.034 посетилаца.

На изложби су били представљени следећи проналазачи: „Бетон ојачан челичним влакнима“ проналазача Ен Ламбрехтс из Белгије, „Прилагођене слушне апарате“ проналазача Јана Тупхолма, Сорена Вестермана и Свена Витинга из Данске, „Поступак за рециклирање батерија“ проналазача Фарука Теђара из Француске, „Ласери за исправљање недостатака ока“ проналазача Јозефа Билеа из Немачке, „Блутут“ проналазача Јапа Хартсена из Холандије, „Реинжењеринг синтезе протеина“ проналазача Џејсона Чина из Велике Британије и Оливера Ракама из Аустралије,

и „Тродимензионални сензор покрета“ проналазача Бенедета Виње из Италије.

Статистика пријава права индустријске својине Јануар - децембар 2015.

У 2015. поднето је и 64 пријаве малих патената, те 16 пријава за сертификат о додатној заштити. Домаћи подносиоци су поднели Заводу као заводу примаоцу: 29 пријава за заштиту проналаска путем РСТ руте за међународну заштиту, 10 пријава за међународну заштиту дизајна и 223 захтева за међународну заштиту жига. У току протекле године поднета су 3 захтева за установљење ознаке географског порекла и 1 захтев за добијање статуса овлашћеног корисника. Депоновано је 226 дела ауторског и сродних права.

др Никола Радовановић, саветник

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

200 посета фирмама у оквиру Дијагностике интелектуалне својине

Увиђајући потребе српских фирми за све већом доступношћу информација о систему интелектуалне својине, Завод за интелектуалну својину је у јуну 2010. године, уз подршку Европског завода за патенте, иницирао специјализовану услугу под називом „Дијагностика интелектуалне својине“, намењену свим предузећима која желе да открију потенцијал своје интелектуалне својине и употребе га за развој конкурентности.

Дијагностика интелектуалне својине је услуга којом се сагледава тренутно стање и потенцијал привредног друштва у погледу интелектуалне својине, те дају смернице како да се заштите поједини поједина права, попут патента, жига, дизајна и других, зарад оснаживања тржишне позиције привредног друштва. Притом се предузећима дају препоруке у вези са идентификацијом извора важних знања унутар организације, националном и међународном заштитом права интелектуалне својине, као и преглед активности конкурената у овој области. Услугу спроводе обучени стручњаци Едукативно-информативног центра Завода за интелектуалну

својину по узору на оригиналну верзију ове услуге коју је дизајнирао Француски завод за индустријску својину.

Након успостављања контакта између фирме и Завода, тим састављен од два стручњака Едукативно-информативног центра спроводи посету фирми и у разговору са руководством врше процену стања фирме у вези са искоришћавањем погодности које систем интелектуалне својине пружа. У наредном периоду се израђује извештај чији најважнији део представљају препоруке фирми у погледу заштите и искоришћавања интелектуалне својине. Потребно је напоменути да је и у 2016. години ова услуга бесплатна за српска предузећа.

У фебруару 2016. године извршена је јубиларна 200. Дијагностика интелектуалне својине од почетка пружања ове услуге у Србији. У претходних пет и по година, тимови који спроводе ову услугу посетили су сваки кутак наше земље, од Суботице до Врања, саветовавши притом и велике и мале фирме из бројних области пословања: фармације, прехранбене индустрије, винарства, производње обуће, електронске индустрије, генетског инжењерства и других грана. Списак свих предузећа у којима је спроведена Дијагностика интелектуалне својине приказан је на сајту Завода за интелектуалну својину, на адреси www.zis.gov.rs,

у рубрици „Дијагностика интелектуалне својине“. Колико је ова услуга у претходном периоду била корисна за српска предузећа говори податак да је након спровођења Дијагностике интелектуалне својине поднето 18 пријава патената, 296 пријава жигова и 37 пријава индустријског дизајна од стране предузећа којима је услуга пружена.

Желите да сазнате како да постигнете успех у пословању помоћу интелектуалне својине? Пријавите се за Дијагностику интелектуалне својине. У последњих шест година смо ову услугу извршили у 200 предузећа у Србији, доћи ћемо и код Вас!

За више информација и пријављивање за Дијагностику интелектуалне својине можете нам се обратити путем електронске поште info.eic@zis.gov.rs.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;

телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs

• в.д. директора: Владимир Марић • уредник: др Никола Радовановић
• техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић • контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије